

Sygn. akt V GC 824/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 sierpnia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Toruniu V Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: asesor sądowy Dawid Kobus

Protokolant: stażysta Adrianna Albert

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2018 roku w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w T.

przeciwko pozwanemu **Towarzystwu (...) z siedzibą w W.**

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w T. na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W. kwotę 287 zł (dwieście osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt V GC 824/18

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 29 sierpnia 2018 r.

Pozwem z dnia 5 kwietnia 2018 roku powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w T. wniósł o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W. na swoją rzecz kwoty 655,67 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu. (k. 3-9)

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w dniu 6 października 2017 roku w T. doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzeniu uległ samochód marki M. (...) klasy C o numerze rej. (...). Sprawcą kolizji był kierowca pojazdu ubezpieczonego w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie (...) z siedzibą w W.. Pozwany wypłacił odszkodowanie w wysokości zgodnej z kosztami poniesionymi na naprawę pojazdu, lecz pomniejszył jego wysokość o pełną wartość podatku VAT, pomimo żądania ze strony powoda obniżenia odszkodowania jedynie o 50% VAT, tj. wysokość podatku, do którego odliczenia powód miał prawo. Uszkodzony pojazd stanowił własność (...) S.A. w Ł., a powód korzystał z niego na podstawie umowy leasingu operacyjnego z dnia 22 czerwca 2017 roku. Powód zlecił dokonanie naprawy uszkodzonego pojazdu w (...) Spółka komandytowa w T., który wystawił fakturę VAT na sumę 7.012,75 zł brutto. Powyższa faktura została przekazana pozwanemu, który pismem z dnia 16 listopada 2017 roku poinformował o uznaniu w całości roszczenia z tytułu kosztów naprawy, ale pomniejszył odszkodowanie o 100% VAT. Przedmiotem pozwu jest roszczenie o zwrot sumy 655,67 zł, którego powód dochodzi z tytułu naprawienia szkody w pełnym zakresie, tj. w wysokości kosztów naprawy samochodu wraz z 50% podatku VAT. Ponadto powód wskazał, że powód jako korzystający z samochodu na podstawie umowy leasingu, zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego

oraz umową leasingu, był zobowiązany do zlecenia naprawy pojazdu. W konsekwencji podatek VAT naliczony przez serwis wykonujący naprawę należało rozliczyć, uwzględniając sytuację podatkową korzystającego z uszkodzonego samochodu, a nie jego właściciela.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie powoda kosztami postępowania, w tym zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu (k. 54-56). Pozwany wskazał, iż sporną między stronami była jedynie kwestia, czy odszkodowanie za naprawę pojazdu powinno być wypłacone w kwocie netto, czy w kwocie netto powiększonej o 50% podatku VAT. Pozwany podniósł, że powodowej spółce nie przysługuje odszkodowanie powiększone o 50% podatku VAT z uwagi na fakt, iż właścicielem uszkodzonego pojazdu był (...) S.A, który miał możliwość pełnego odliczenia podatku VAT. W ocenie pozwanego nie miało znaczenia dla rozliczeń w przedmiotowej sprawie, że właściciel pojazdu nie korzysta z odliczeń pomimo, że posiada taki obowiązek.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w T. jako leasingobiorca korzystał z samochodu marki M. (...) o numerze rej. (...). Umowa leasingu została zawarta z finansującym (...) S.A. z siedzibą w Ł.. Właścicielem uszkodzonego pojazdu był (...) S.A. z siedzibą w Ł..

(dowód: umowa leasingu - k. 20-24)

Na skutek kolizji drogowej w dniu 6 października 2017 roku samochód, z którego korzystał powód, uległ uszkodzeniu. Sprawca zdarzenia ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym Towarzystwie (...) z siedzibą w W..

(okoliczność bezsporna)

Powód zlecił dokonanie naprawy blacharsko - lakierniczej uszkodzonego pojazdu w (...) serwisie (...) - firmie (...) Spółka komandytowa w T.. Po dokonaniu naprawy powyższy podmiot wystawił w dniu 10 listopada 2017 roku fakturę VAT nr (...) na kwotę netto 5.701,42 zł zwiększoną o 23 proc. podatku VAT w wysokości 1.311,33 zł, tj. łącznie 7.012,75 zł brutto

(dowód: faktura VAT nr (...) - k. 26)

Powyższa faktura została przekazana pozwanemu, który pismem z dnia 16 listopada 2017 roku poinformował o uznaniu w całości roszczenia z tytułu kosztów naprawy, jednakże ustalił on odszkodowanie w kwocie netto, pomniejszając je o 100% VAT z uwagi na możliwość odliczenia podatku VAT w całości przez poszkodowanego - (...) S.A. z siedzibą w Ł..

(dowód: decyzja z dnia 16 listopada 2017 r. - k. 28-29)

Pismem z dnia 22 listopada 2017 roku powód zażądał od pozwanego wypłacenie odszkodowania w wysokości uwzględniającej 50% VAT, tj. tej części podatku, o którą pozwany nie mógł pomniejszyć swoich zobowiązań podatkowych w zakresie należnego podatku VAT. W odpowiedzi na powyższe pismo pozwany w dniu 23 listopada 2017 roku poinformował, iż nie uwzględnia żądania powoda.

(dowód: pismo powoda z dnia 22 listopada 2017 r. - k. 30, pismo pozwanego z dnia 23 listopada 2017 r. - k. 31-32)

Wezwanie do zapłaty odszkodowania obejmującego 50% VAT według wyżej wymienionej faktury skierowane w dniu 6 grudnia 2017 roku do pozwanego również nie zostało uwzględnione, o czym pozwany poinformował w piśmie z dnia 13 grudnia 2017 roku.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 6 grudnia 2017 r. - k. 33-34, pismo pozwanego z dnia 13 grudnia 2017 r. - k. 35-36)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w całości na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony postępowania oraz akta szkody znajdujące się na płycie CD. Strony nie podważały wiarygodności dokumentów zgromadzonych w sprawie, a także Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich autentyczności.

W niniejszej sprawie większość okoliczności było między stronami bezsporne, w szczególności bezspornym był zakres uszkodzeń pojazdu oraz koszty jego naprawy. Spór obejmował głównie ustalenie, czy odszkodowanie za naprawę pojazdu powinno zostać wypłacone w kwocie netto, czy w kwocie netto powiększonej o 50% podatku VAT. Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w T. uznała się za poszkodowanego w niniejszej sprawie, powołując się na umowę leasingu oraz przepis art. 709⁷ § 1 k.c., zgodnie z którym korzystający obowiązany jest utrzymywać rzecz w należytych stanie, w szczególności dokonywać jej konserwacji i napraw niezbędnych do zachowania rzeczy w stanie nie pogorszonym, z uwzględnieniem jej zużycia wskutek prawidłowego używania, oraz ponosić ciężary związane z własnością lub posiadaniem rzeczy.

Z kolei pozwany wskazywał, iż w przypadku uszkodzenia pojazdu będącego przedmiotem leasingu właścicielem oraz poszkodowanym jest finansujący. Ponadto, w ocenie pozwanego, pełnomocnictwo upoważniające powoda do zgłoszenia szkody i podjęcia czynności niezbędnych do ustalenia odszkodowania, nie spowodowało, że powód jest stroną poszkodowaną,

W ocenie Sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przechodząc do rozważań prawnych należy wskazać, że przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony (art. 822 § 1 k.c.). Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych regulują przepisy ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2060 z późn. zm.), w dalszej części uzasadnienia nazywanej ustawą. Zgodnie z art. 34 ust. 1 i 36 ust. 1 ustawy z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia, a odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Ustalenie odszkodowania z ubezpieczenia OC następuje według ogólnych zasad, określonych w art. 361-363 k.c., z tym jedynie zastrzeżeniem, że zakład ubezpieczeń zobowiązany jest tylko do świadczenia pieniężnego, ograniczonego do wysokości, ustalonej w umowie, sumy gwarancyjnej (art. 822 § 1 k.c. i art. 36 ust. 1 ustawy).

Nie budzi w doktrynie i orzecznictwie dotyczącym zasad odpowiedzialności cywilnej za szkodę związaną z ruchem pojazdu mechanicznego wątpliwości, iż w przypadku pojazdów, co do których zawarto umowę leasingu, w razie uszkodzenia takiego pojazdu, poszkodowanym w zakresie kosztów naprawy tego pojazdu jest jego właściciel, a zatem w niniejszej sprawie – (...) S.A. w Ł... Wobec tego należne mu odszkodowanie z tego tytułu – kosztów naprawy – jest odszkodowaniem w kwocie netto i w takim jedynie kształcie wiarygodność z tego tytułu (kosztów naprawy) mogła zostać przeniesiona na powoda. W przypadku uszkodzenia pojazdu korzystający nie jest poszkodowanym, albowiem nie jest właścicielem rzeczy, a jedynie jej posiadaczem zależnym i tym samym nie doznaje on z tego tytułu szkody w swoim majątku. Takie stanowisko jest powszechnie akceptowane w aktualnym orzecznictwie sądów powszechnych, a w podobnym tonie wypowiedział się również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 kwietnia 2005 roku (sygn. akt III CZP 99/04).

Sąd przychylił się do twierdzeń pozwanego, iż szkoda w postaci uszkodzenia pojazdu marki M. wystąpiła w majątku (...) S.A. w Ł., który to podmiot był właścicielem pojazdu. W decyzji ustalającej odszkodowanie pozwany wyraźnie

wskazał, iż poszkodowanym jest właśnie (...) S.A. Co więcej, również w polisie ubezpieczeniowej auta, jako ubezpieczony wskazana jest spółka (...) S.A.. Podkreślenia wymaga fakt, iż w toku sprawy nie dowodzą, by właściciel uszkodzonego pojazdu przełał wierzytelność w trybie art. 509 k.c. z tytułu ubezpieczenia pojazdu na rzecz powoda, dlatego też należało uznać, iż stroną jakichkolwiek stosunków związanych z uszkodzonym pojazdem jest finansujący jako właściciel pojazdu uszkodzonego, a nie korzystający z samochodu.

Nie sposób także zgodzić się ze stanowiskiem pozwanego, iż właściciel samochodu nie jest jedynym poszkodowanym w spornej sprawie z uwagi na zobowiązanie korzystającego do dokonania naprawy niezbędnej dla zachowania samochodu w stanie niepogorszonym. Powód powołał się w tej kwestii na regulacje zawarte w umowie leasingu oraz przepis art. 709⁷ § 1 k.c. Jednakże w ocenie Sądu twierdzenia powoda nie zasługują na uwzględnienie, gdyż do niezbędnych napraw nie sposób zaliczyć naprawy uszkodzenia, które powstało w wyniku wyrządzenia szkody przez osobę trzecią. Art. 709⁷ § 1 k.c. stanowi, iż korzystający obowiązany jest utrzymywać rzecz w należyтым stanie, w szczególności dokonywać jej konserwacji i napraw niezbędnych do zachowania rzeczy w stanie niepogorszonym, z uwzględnieniem jej zużycia wskutek prawidłowego używania, oraz ponosić ciężary związane z własnością lub posiadaniem rzeczy. Trafnie wskazuje się w doktrynie, iż zakres tego obowiązku został wyznaczony przez takie naprawy i konserwacje, które są niezbędne do zachowania rzeczy w stanie niepogorszonym. Naprawy i konserwacja wykraczające poza te granice leżą w gestii finansującego i to on powinien ponosić ich koszty (por. Kidyba Andrzej (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część szczególna, wyd. II, wersja elektroniczna LEX 2014). Należy zatem uznać, iż leasingobiorca nie ponosi odpowiedzialności za uszkodzenia rzeczy przez osoby trzecie.

Należało zgodzić się ze stanowiskiem pozwanego, iż powód nie miał w niniejszej sprawie legitymacji materialnej. Kluczowym dla oceny rozliczenia podatku VAT był status podatkowy właściciela pojazdu, którym był (...) S.A. W związku z tym należało stwierdzić, iż najistotniejszy był status prawnopodatkowy osoby uprawnionej do odszkodowania – leasingodawcy, a nie leasingobiorcy. Nieistotne z kolei był fakt wystawienia faktury na użytkownika pojazdu, który nie jest podatnikiem podatku VAT lub jest podatnikiem tego podatku, ale ma prawo tylko do częściowego jego odliczenia. Fakt, iż właściciel pojazdu (leasingodawca) nie korzysta z odliczeń pomimo iż posiada taką możliwość, nie mogło spowodować dla pozwanego ujemnych konsekwencji, tj. nie może zwiększać jego obowiązku odszkodowawczego. Ponadto, skoro właścicielem pojazdu przez cały okres trwania umowy leasingu pozostaje finansujący, to on powinien być uznany za poszkodowanego.

Fakt, iż leasingobiorca był w wykonaniu umowy leasingu zobowiązany do usunięcia uszkodzeń pojazdu, nie zmienia tego, iż poszkodowanym w wyniku zaistniałego zdarzenia komunikacyjnego był właściciel pojazdu. Istota świadczenia z tytułu rat leasingowych oraz ewentualna możliwość nabycia pojazdu po zakończeniu stosunku leasingu również nie zmienia wskazanego powyżej stanowiska. Zgodnie z powszechnym akceptowanym w tej sprawie poglądem dopóki do nabycia własności nie dojdzie, korzystający posiada wyłącznie prawo o charakterze względnym do użytkowania pojazdu skuteczne względem finansującego. Nadto, odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń nie obejmuje szkód powodujących zwiększenie pasywów po stronie korzystającego związanych ze zleceniem naprawy uszkodzonego pojazdu, które podlegają rozliczeniu pomiędzy korzystającym a finansującym w ramach łączącej strony umowy leasingu. W żadnej więc mierze umowa leasingu zawarta między właścicielem pojazdu a leasingobiorcą i zawarte tam ustalenia odnośnie pokrywania kosztów naprawy pojazdu nie mogą oddziaływać na zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody – źródłem bowiem obowiązku wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela w przedmiotowym przypadku nie jest umowa leasingu, a czyn niedozwolony sprawy szkody, z którym ubezpieczyciela łączy umowa OC (odpowiedzialność pozwanego ustalona zgodnie z art. 822 § 1 k.c. i art. 19 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych w zw. z art. 436 § 2 k.c. zw. z art. 415 k.c.).

W tej sytuacji bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, która dotyczy odszkodowania obejmującego koszty naprawy, pozostaje okoliczność zakresu zwolnienia, z którego korzysta zlecający naprawę będący leasingobiorcą, gdyż to nie ona w związku z naprawą pojazdu ma status poszkodowanego, lecz właściciel pojazdu i to jego zakres zwolnienia wyznacza zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkodę z tego tytułu. Skoro zatem właściciel uszkodzonego pojazdu marki M. jako poszkodowany miał prawo do odszkodowania w kwocie netto (z

uwagi na uprawnienie do odliczenia 100% wartości podatku VAT), pozwany ubezpieczyciel jedynie w takim zakresie zobowiązany był szkodę tę pokryć i jednocześnie tylko w takim zakresie powód mógł nabyć ewentualnie w ramach przelewu wierzytelności od poszkodowanego wierzytelność z tego tytułu. Bez znaczenia również dla sprawy pozostaje fakt, iż to powód osobiście zlecił naprawę i na jego rzecz została wystawiona faktura.

Sąd w niniejszej sprawie podziela przy tym stanowisko wyrażone w szczególności w orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie, z którym odszkodowanie za szkodę poniesioną przez podatnika podatku VAT na skutek zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy (samochodu) nie obejmuje podatku VAT mieszczącego się w cenie nabycia rzeczy lub usługi w zakresie, w jakim poszkodowany mógłby obniżyć należny od niego podatek o kwotę podatku naliczonego przy nabywaniu rzeczy lub usługi (zob. uchwała z dnia 22 kwietnia 1997 r., III CZP 14/87, OSNC 1997, z. 8, poz. 103 oraz uchwała Sądu Najwyższego (7 sędziów) z dnia 17 maja 2007 r. III CZP 150/06, OSNC 2007/10/144). Powyższe zapatrywania znalazły słuszenie potwierdzenie w orzecznictwie sądów powszechnych, w tym Sądu Okręgowego w Toruniu w zakresie rozliczenia podatku VAT w analogicznej pod względem prawnym sprawie (por. wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 26 maja 2017 r. sygn. akt VI Ga 57/17). Nietrafne w ocenie sądu orzekającego jest przy tym stanowisko zaprezentowane w przytoczonym uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 19 maja 2016 r. (VIII Ga 9/16), które nieprawidłowo definiuje poszkodowanego, jak również które zapadło w odmiennym od niniejszego stanie faktycznym.

W związku z tym, że pozwany Towarzystwo (...) w W. wypłacił tytułem odszkodowania za naprawę pojazdu marki M. w całości kwotę netto, żądanie powoda zapłaty kwoty 655,67 zł tytułem zapłaty 50% podatku od towarów i usług, z powyższych względów jako niezasadne na podstawie art. 822 § 1 k.c. i art. 19 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych w zw. z art. 436 § 2 k.c. zw. z art. 415 k.c. a contrario podlegało oddaleniu.

W punkcie 2 sentencji wyroku orzeczono o kosztach procesu zgodnie z art. 98 § 1 i 2 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 287 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na koszty te składała się opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego pozwanego w kwocie 270 zł ustalone zgodnie z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800).

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć:
 - a) pełnomocnikowi powoda – r. pr. K. N.,
 - b) pełnomocnikowi pozwanego – adw. M. K..
3. akta przedłożyć z wpływem lub za 2 tygodnie od doręczenia.

T., dn. 6 września 2018 r.

Asesor sądowy

Dawid Kobus